PR' JEZER

Časopis za občino Jezersko

Lokalna novica je kraljica

XIV - ISSN 1854-7583
Junij 2020

Številka 2

Drage Jezerjanke in dragi Jezerjani!

Foto: Tina Dokl

Po skoraj treh mesecih izrednih razmer zaradi epidemije se počasi vračamo v ustaljen življenjski ritem. Po zaslugi pravočasnih ukrepov in discipline prebivalstva smo jo zelo dobro odnesli. Hvala vam za sodelovanje, potrpežljivost in razumevanje. Vse to bomo še kako potrebovali tudi v prihodnje, saj se bomo morali naučiti živeti z dejstvom, da je virus še vedno prisoten in da se lahko kjerkoli in kadarkoli tudi ponovno razširi med nami.

Kljub izrednim razmeram smo uspešno in učinkovito izvedli očiščevalno akcijo. Iskrena hvala vsem, ki ste se odzvali in v krogu svojih družin in prijateljev poskrbeli, da naš kraj ostaja čist in lep. Velika zahvala gre tudi prostovoljcem jezerskih društev, ki ste z veseljem poprijeli za krampe in očistili kanale po gozdnih in občinskih makadamskih cestah. V želji po čim boljši kondiciji naših cest smo se odločili, da bomo postopno uvedli režim in nadzor uporabe ter s sprotnim čiščenjem in vzdrževanjem poskušali preprečiti škodo, ki jo povzročajo voda in preobremenitve.

V želji po zmanjšanju hitrosti in hrupa vsaj v središču vasi nam je po večletnih prizadevanjih uspelo postaviti ohišji za stacionarni radar za merjenje hitrosti. Radar, ki smo ga kupili skupaj z drugimi občinami v okviru Medobčinskega inšpektorata Kranj že leta 2017, bo občasno nameščen v novih ohišjih. Na nevzdržen hrup motorjev v Jezerskem vrhu ter preobremenjenost in nevarnost regionalne ceste skozi Kokro stalno opozarjamo državne institucije. Na žalost pa v kratkem ne moremo pričakovati kakšnih konkretnih in učinkovitih ukrepov.

Prenova in opremljanje novega Medgeneracijskega centra sta že nekaj mesecev v polnem teku. Slovesno odprtje načrtujemo ob praznovanju občinskega praznika. "Mrtvi" čas korone smo izkoristili za pripravo dokumentacije za vse letošnje investicijske projekte. V prihodnjih dnevih se tako začenjajo izvedbena dela na gozdnih cestah, avtobusni postaji Zgornje Fužine, vodovodu Kanonir in UV-filtraciji osrednjega vodovodnega zajetja. Po treh velikih projektih in čiščenju struge Jezernice, ki jih je izvedla država na naših vodotokih v zadnji zimi, smo bili primorani nadaljevati urejanje najbolj izpostavljenih vodotokov v lastni režiji. Očistili smo ogromen vršaj na hudourniku Skodovnek in ob izdatni podpori donatorja Ivana Zupanca nam je uspelo izprazniti povsem zasuti usedalnik nad Planšarskim jezerom. Pesek smo uporabili za izravnave na vlakah in cestah, kjer potekajo tekaške proge, mulj in blato pa je bilo razgrnjeno po bodočem smučišču, ki ga bo na ta način mogoče tudi zatraviti. Za izjemno radodarnost se donatorju iskreno zahvaljujem in ga lahko dam za zgled vključitve in sodelovanja v življenje naše skupnosti.

Foto: Tina Dokl

V trgovini Jezerjan je ves čas pripravljen jezerski pehar dobrote.

Vedno večjo skrb posvečamo vse bolj obremenjenemu parkirišču v Ravenski Kočni in njegovi okolici z različnimi deli in ukrepi. Postopno želimo omejiti dostop z avtomobili v srce doline. Pred tem pa moramo urediti parkirišča nižje v dolini, kar načrtujemo v bližnji prihodnosti. Zaradi kraje občinskega zmletega peska na koncu doline in zmanjšanja skušnjave planincev in drugih obiskovalcev doline smo namestili rampo na koncu parkirišča, kjer je že doslej stal znak za prepoved nadaljevanja vožnje. Z veliko obremenjenostjo se srečujemo tudi pri koritu za jezersko slatino. Določene izboljšave smo že izvedli, vendar se zavedamo, da moramo resno razmisliti o celostni obravnavi in dolgoročni rešitvi.

Na zadnji občinski seji so nam predstavili spodbudne rezultate monitoringa vrtine J-1/17 na območju Ravenske Kočne v obdobju marec 2019–marec 2020. Na podlagi teh dejstev in izhodišč se bomo lahko odločali o naslednjih korakih. Celotno poročilo si lahko ogledate na naši spletni strani. Kaže, da smo našli pravo orodje za jezersko oglasno desko, ki je zaživela kot FB-skupina. Z velikim zadovoljstvom ugotavljam, da smo Jezerjani še vedno dobrega in odprtega srca, saj je "jezerski pehar dobrote" v trgovini Jezerjan ves čas pripravljen, da potolaži kakšna lačna usta. Bohlonej!

Pred nami je negotova turistična sezona. Vsi želimo in upamo, da ne bo prihajalo do novih množičnih okužb in večjih

omejitvenih ukrepov. Glede na status butične, mirne in varne destinacije, ki jo najlaže prepoznamo v sloganu Gorniških vasi: manj je več, smo lahko prepričani, da nas bodo slovenski in redki evropski turisti z veseljem izbrali za kraj njihovega oddiha. V ta namen smo se vključili tudi v vseslovensko kampanjo Zdaj je čas, moja Slovenija, ki promovira pokoronsko odkrivanje in dopustovanje v domači Sloveniji.

V teh dneh se počasi zaključuje zelo posebno šolsko leto, saj so morali otroci zaradi epidemije nekaj mesecev šolske obveznosti opravljati le na daljavo. Z veseljem sem sprejel letošnjo generacijo devetošolcev, ki sem jim za popotnico v širni svet podaril Jezersko kroniko, da bodo poznali svoje korenine in ostali ponosni Jezerjani. Letošnja generacija je res posebna, saj sedem učencev odhaja na srednje šole v kar pet različnih slovenskih mest: Kranj, Ljubljano, Celje, Maribor in Jesenice. Srečno in uspešno naj bo! Drage občanke in občani, čestitam vam za dan državnosti. Čim bolje izkoristite turistične bone in kar najlepše preživite letošnje poletje v naši lepi Sloveniji!

VAŠ ŽUPAN ANDREJ KARNIČAR

Župan z devetošolci

Končalo se je šolsko leto, ki je bilo v vsej zgodovini šolstva nekoliko drugačno. A kljub dvomesečnemu šolanju na daljavo v času razglašene epidemije so jezerski devetošolci uspešno in ponosno zaključili osnovno šolo. Po počitnicah bodo nadaljevali šolanje na srednjih šolah, razpršeni po celotni Sloveniji. Najdlje, v Maribor, odhaja bodoča veterinarka. Nadarjeni glasbenik se bo šolal na srednji glasbeni šoli v Celju. Dve učenki odhajata v Ljubljano na gimnaziji Poljane in Želimlje. Trije dijaki ostajajo na Gorenjskem, šolanje bodo nadaljevali na zdravstveni šoli na Jesenicah ter se izobraževali na področju elektrotehnike in mehatronike v Kranju. Devetošolce je tik pred zasluženimi počitnicami ponosno sprejel župan, ki jim je kot spomin na osnovnošolska leta podaril Jezersko kroniko ter jim zaželel uspešno in srečno nadaljevanje izobraževalne kariere. Še posebno toplo pa jim je zaželel, naj bodo ponosni na svoj kraj, naj se veseli vračajo v objem naših gora ter naj se aktivno vključujejo v aktivnosti in dogodke, ki se odvijajo na Jezerskem. Devetošolci vas pozdravljajo na naslovni strani tega glasila.

Odprto teniško igrišče

S poletno sezono se ponovno odpira tudi teniško igrišče na Jezerskem. Vse zainteresirane domačine vabimo, da v TIC-u Jezersko rezervirate termin, turistične ponudnike pa spodbujamo, da v svojo ponudbo vključite tudi najem teniškega igrišča in možnost izposoje opreme. Za dodatne informacije smo na voljo po e-pošti tic@jezersko.si in telefonu: + 386 (0)51 219 282. Cenik: 5 evrov na uro, 20 evrov za pet ur in 50 evrov za sezonsko vstopnico. Vljudno vabljeni!

Foto: Arhiv TIC Jezersko

Župan z novorojenčki in mamicami

V letu 2019 je bilo na Jezerskem rojenih osem otrok, do sredine junija 2020 pa šest otrok. Prvo srečanje novorojencev je župan Andrej Karničar organiziral za vse novorojence, ki so bili rojeni v času od novembra 2018, ko je župan nastopil svoj mandat, do septembra 2019. Župan jih je skupaj z mamicami in očeti povabil na srečanje, na katerem jim je v spomin in kot spodbudo k branju knjig podaril Modrega psa, ki nosi sporočilo: »V knjižnici še tako majhni in zeleni postanemo modri.«

Župan Andrej Karničar z mamicami letošnjih novorojenčkov / Foto: Mojca Markič

Urejeno točilno mesto

Še ne dolgo nazaj je bilo na Jezerskem zaznati veliko hvaležnost, da je občina točilno mesto mineralne vode uredila na bolj dostopnem mestu in s tem zdravilno vodo najprej približala domačinom, posledično pa tudi drugim obiskovalcem našega kraja. V zadnjem času pa je med domačini na račun dostopa do mineralne vode zaznati nekaj nestrpnosti in slabe volje. Spoštovane Jezerjanke in Jezerjani, zavedamo se, da z vse večjo obiskanostjo našega kraja raste tudi prepoznavnost jezerske mineralne vode. Da bi se izognili slabi volji zaradi gneče, vam toplo priporočamo, da vodo točite takrat, ko z največjo verjetnostjo lahko predvidevate, da ne bo veliko drugih obiskovalcev (zjutraj, zvečer in med tednom). Če pa se že zgodi, da morate nekoliko počakati, lahko to priložnost izkoristite za prijazen klepet in kakšen nasvet o naši lepi dolini. Hvaležni smo za vse donacije v "šparovček" pri točilnem mestu. V enem letu na ta način zberemo približno tisoč evrov. Donirana sredstva namenimo za redna vzdrževalna dela na vodovodu ter za urejanje okolice točilnega mesta mineralne vode. Letos smo še izboljšali "zimsko" točilno mesto, s čimer bo točenje vode nižje ob potoku enostavnejše in varnejše.

Na Jezerskem ni bilo okuženih

Aktivnosti enot za zaščito, reševanje in pomoč (ZRiP), povezane s pandemijo

ANDREJ TEPINA

Z razglasom o koncu epidemije so tudi jezerske enote ZRiP zaključile aktivnosti iz teh pristojnosti. Trenutno stanje zaznavam kot dokaj negotovo z vidika predvidevanja dogodkov v prihodnosti, zato bo zaključke na podlagi preteklega delovanja toliko bolj smiselno strniti in oceniti ter predvideti optimizacijo. Pred tem pa je smiselno osvežiti nekatere izmed bistvenih aktivnosti.

Od začetka marca smo postali posebej pozorni na potek dogajanja v svetu in bližnji okolici. Ob spremljanju medijev smo opozorila in posamezna priporočila pred začetkom pandemije prejemali od ministrstva za zdravje, Združenja občin Slovenije in MJU. V tem času smo pregledali Državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh.

VES ČAS PRIPRAVLJENI

Takoj ob aktiviranju tega načrta smo začeli zagotavljati naloge za vzpostavljanje posebnih protokolov pri posameznih službah, ki so delovale tudi v nadaljnje, in pomagali z obveščanjem organizacijam, podjetjem ter prebivalstvu v občini Jezersko pri odločanju o nadaljnjih ukrepih. Predvsem smo poskrbeli, da je bilo neprekinjeno delovanje vseh nujnih lokalnih komunalnih služb (oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadki in odpadno vodo, ceste) in njihovih dežurnih služb ter bili pozorni, da trgovina z živili obratuje nemoteno. Prepričali smo se tudi, da bo v občini še prisotna redna zdravstvena in lekarniška oskrba. V povezavi z vsemi nenujnimi dejavnostmi smo opravili nadzor nad upoštevanjem predpisanih ukrepov, kolikor smo v sklopu svojih pristojnosti to lahko opravljali, ter informirali vse deležnike, za katere smo menili, da lahko ob hitrem nizanju informacij ter navodil potrebujejo pomoč.

NAJPOMEMBNEJŠA OPRAVILA

Nekaj pomembnejših opravil v prvih dneh:

- aktiviranje in koordinacija med regijsko in občinsko CZ, PGD, GRS, Krajevno organizacijo Rdečega križa (KORK), vse Jezersko in PU Kranj,
- zagotovitev obratovanja ZC Remont po nespremenjenem urniku, po posebnem protokolu
- izdelava in posredovanje načrta oskrbe, seznama potrebne opreme za člane ekip ZRiP Jezersko, kontaktov, kamor se lahko obrnejo osebe, ki so v karanteni in potrebujejo oskrbo, ker si je sami ne morejo zagotoviti, in kontaktov za zagotovitev informacije glede potrebne pomoči pri oskrbi in drugih nujnih zadevah,
- tekoče, zelo pogosto informiranje javnosti o aktualnih zadevah, navodilih, priporočilih in drugem na spletni strani,
- neprestano poročanje regijskemu štabu CZ in izvajanje nalog po njihovem navodilu,
- redna kontrola uporabe javnih površin in opozarjanje za zagotavljanje zaščitnih ukrepov, kar je po dobrem tednu zadostovalo za vzpostavitev zakonitega stanja,
- zagotovitev centra, ki je usklajeval povpraševanje staršev in ponudbo zdravih prostovoljcev za varovanje otrok na domu; preverili smo vse načrte in dopolnili priprave na delovanje uprave in nujnih služb v občini v pogojih, ko je večina javnih institucij zaprtih, ko ni javnega potniškega transporta in ko bi lahko bila delno ali celo pomembno motena tako oskrba kot vrsta drugih dejavnosti,
- nabava zaščitne opreme in tudi kasnejše prevzemanje na OI URSZR v Kranju,
- pomoč pri organizaciji možnosti naročanja blaga iz živilske trgovine na daljavo, da je bil prevzem hitrejši in s čim manj stikov,
- dne 21. marca smo s pomočjo lokalnih šivilj trgovkam zagotovili pralne maske, saj jim je drugih zmanjkalo, kasneje smo objavili možnost prevzema pralnih mask tudi za druge občane.

JEZERSKO BREZ OKUŽENIH

Po teh prvih ukrepih so se potrebe po izvajanju aktivnosti zmanjšale predvsem zaradi dejstva, da v naši občini ni bilo okuženih. Ob tem, da smo imeli vzpostavljene mehanizme za ravnanje v primeru pojava okužbe, smo redno preverjali upoštevanje navodil povsod, kjer je bilo to mogoče, skrbeli smo tudi za zagotavljanje opreme in materialno-tehničnih sredstev, kjer so bila potrebna, in še vedno precej pogosto obveščali javnost na spletu. Pri tem smo se na priporočilo državne CZ izognili obremenjevanju gasilske službe, ki je imela v tem času dve intervenciji (dimniški požar, požar v naravnem okolju). Spremljali smo morebitne pojave potreb šibkih skupin, ki pa jih nismo zaznali. V času prepovedi prehodov med občinami smo sicer zaznali nekaj kršitev, ki smo jih tudi javili policiji, s katero smo bili stalno v stiku, vendar je bilo le teh zelo malo in so se pojavljale posamično.

ZAHVALA SODELUJOČIM

Ključne organizacije, ki so zagotavljale pomoč ob pandemiji, so: Štab in enota za oskrbo CZ Občine Jezersko, Krajevna organizacija Rdečega križa Jezersko, Občinska uprava Občine Jezersko, Društvo GRS Jezersko in PGD Jezersko. Zelo pomembno in obremenjeno je bilo podjetje SIND, d. o. o., trgovina Jezerjan. V nadaljevanju smo redno spremljali stanje v občini, ki je bilo relativno mirno, in prevzemali zaščitno opremo v Kranju. Glede na dejstvo, da do danes v naši občini ni bilo zaznane okužene osebe in nimamo večjih zavodov, interveniranje, kot smo ga opazovali drugod, pri nas ni bilo potrebno.

V imenu Štaba CZ Občine Jezersko se zahvaljujem vsem članom vključenih enot, kolektivu trgovine Jezerjan in posameznim prostovoljcem za zelo korektno izvrševanje nalog, ki so nam bile dodeljene in zaupane. Še posebej hvala Ivanu Kavašu za opravljeno delo preko KORK Jezersko. Ob tem me veseli, da med nami ni prihajalo do nestrpnosti ali drugačnih napetosti, ki jih lahko negotove razmere hitro sprožijo. Težko je iskati rešitve v situacijah, ko eden drugemu predstavljamo nevarnost in hkrati edino rešitev. Predvsem zato, da zaključim pozitivno, dodajam še, da težko nikakor ni in ne pomeni slabo.

Vabilo k sooblikovanju narečnega slovarja

Lep čas že poteka zbiranje jezerskih narečnih izrazov in rekov, zdaj pa jih bodo izdali v knjižni obliki. K sodelovanju ste vabljeni tudi prebivalci Jezerskega.

JOŽE MEŠKO IN KUD JEZERSKO

Več kot dve desetletji mineva, odkar je Jože Meško začel zbirati in zapisovati jezerske narečne izraze in reke. Teh se je v tem dolgem obdobju nabralo kar nekaj. V sodelovanju s kulturno-umetniškim društvom in Občino Jezersko bomo v letošnjem letu zbrano gradivo izdali v knjižni obliki. V želji, da bi bila zbirka čim popolnejša, vabimo vas, Jezerjane, da prispevate k slovarju s svojimi predlogi.

Najbolj pomanjkljivo so obdelane dejavnosti, ki so žal že izginile iz naše doline, npr. kovaštvo, cepljenje skodel, izdelava lesene posode in lesenih cokel, gradnja kožarice itd. Kdor karkoli ve o teh in podobnih izginjajočih dejavnostih, je lepo povabljen, da se poveže z Jožetom po telefonu 040 591 065 v večernih urah ali po elektronski pošti mesko380@gmail.com. Poleg vsakodnevnih narečnih besed želimo namreč zbrati čim več starih izrazov, ki gredo v pozabo, da jih na ta način ohranimo. Zbiranje bomo zaključili do konca avgusta 2020. V slovarju so v razlagi pomena posameznih gesel omenjena naslednja imena in hišna imena: Ank, Anzel, Brence, Bušalov, Jenk, Kanonir, Kaštrun, Kovk, Kropivnik, Makek, Mlinar, Plaznik, Podršnik, Presičnik, Rekar, Rezman, Roblek, Šic, Šuštar, Teul, Tkauc, Trinko, Vrbaneva, Volc, Zadnikar.

Če morda kdo ne želi, da je njihovo ime ali hišno ime omenjeno v slovarju, naj to, prosim, sporoči, da ga pred izdajo izločimo.

Lovci na očiščevalni in »udarniški« delovni akciji

BORIS MEŠKO

Lovci smo letos pobrali smeti ob cesti v Komatevri in do razgledne točke pod Malim vrhom ter okrog Košarjove bajte in ob strugi Jezernice med Jezerom in Lustkom. Že v sklopu naših rednih naravovarstvenih aktivnosti v lovišču spotoma poberemo marsikatero pločevinko ali plastenko, ki jo odvrže kakšen neozaveščen ali brezbrižen "obiskovalec". Prav tako smo se udeležili tudi "udarniške" delovne akcije, čiščenja kanalov – dražnikov in jih očistili na relaciji od Kamnoloma do Pečovnika. Še naprej se bomo trudili ohranjati čisto in mirno okolje, na nepravilnosti in pomanjkljivosti pa bomo prijazno in vestno opozarjali in jih, če bo v naši moči, tudi sprotno odpravljali.

Lovski pozdrav

Na "udarniški" delovni akciji smo čistili kanale od Kamnoloma do Pečovnika. / Foto: Boris Meško

»Švercanje« (»šmuglanje«) čez mejo na Jezerskem vrhu

MAJA LESAR, KUD JEZERSKO

Kulturno društvo Jezersko so lansko leto povabili k projektu čezmejnega sodelovanja pri pripravi razstave o zgodovini tihotapljenja oziroma »šmuglanja« ali »švercanja« na območju Železne Kaple, Jezerskega in Solčavskega. Partnerji v projektu so Slovensko prosvetno društvo Zarja iz Železne Kaple, Center Rinka, Zavod za turizem in trajnostni razvoj Solčavskega in Kulturno umetniško društvo Jezersko. Kustosinja Irena Destovnik bo v letošnjem letu v vseh treh krajih izvajala terensko raziskavo na temo čezmejnega tihotapljenja. Na podlagi razgovorov z domačini in drugega pridobljenega gradiva bodo izsledki raziskave predstavljeni v obliki razstave. Prva bo oktobra 2020 na ogled v Železni Kapli, leta 2021 pa tudi v Solčavi in na Jezerskem. V ta namen se bodo zbirale različne zgodbe posameznikov ali skupin, ki so takšna ali drugačna doživetja imeli sami oz. so jih slišali ob pripovedovanju staršev, dedkov in babic. Vse občane zato vabimo, da se odzovejo našemu povabilu in tako prispevajo, da se ta košček zgodovine jezerske doline ohrani.

PR' JEZER JE PRILOGA ČASOPISA Gorenjski Glas

PR' JEZER (ISSN 1854-7583) je priloga Gorenjskega glasa o občini Jezersko. Prilogo pripravlja Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, Kranj, urednica Danica Zavrl Žlebir, odgovorna urednica Marija Volčjak, telefon 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si, oblikovanje Matjaž Švab, priprava za tisk Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, tisk CC consulting center, d.o.o., Kranj, distribucija Pošta Slovenije, d. o. o. Pr' Jezer, št. 2, je priloga 51. številke Gorenjskega glasa, izšla je 26. junija 2020 v nakladi 410 izvodov, prejmejo jo vsa gospodinjstva v občini Jezersko. Občina Jezersko, Zg. Jezersko 65, Zg. Jezersko. Na naslovnici: Župan Andrej Karničar je sprejel devetošolce. / Foto: Tina Dokl

Iz šolskih klopi

KORONAVIRUS JE OBRNIL ŽIVLJENJE NA GLAVO

Odkar je nastal koronavirus, se ne smemo družiti. Nekateri starši so ostali brez službe. Morajo ostati doma in paziti na otroke.
Jaz sem žalostna, ker se moramo šolati na daljavo. Dobro pa je, da vsako jutro pogledam Izodrom, ki traja eno uro. Po Izodromu se lotim naloge. Nalogo delam eno uro. Potem grem do mame in narediva skupaj likovno nalogo.
Ko pridem domov, se gremo skupaj igrat na dvorišče.
Meni in mogoče tudi drugim se je vse obrnilo na glavo. Težko čakam, da se bo začela šola.
Upam, da ne bo šola na daljavo trajala do konca leta.
Sara Čekon, 5. razred

Loti Babič, 1.r: Gradimo bivališča iz naravnih materialov. / Foto: Arhiv OŠ Jezersko

Z DRUŽINO NA SPOMLADANSKI POHOD

V sredo, 8. aprila, v času karantene, smo se z družino odpravili na Stanič.
Hodili smo dobri dve uri. Z nami je šla tudi psička Dina. S seboj smo imeli tudi kosilo, ki smo ga pojedli na Staniču. Po kosilu sva s Tobijem kartala. Tobija je imel s seboj tudi daljnogled, zato smo opazovali okolico in hribe. Imeli smo tudi žogo, vendar se ni bilo primerno igrati z njo, saj nam je večkrat ušla daleč v dolino.
Vrnili smo se ob treh. Bolele so nas noge in zelo smo bili utrujeni.
Preživeli smo lep družinski dan.
Pija Smrtnik, 5. razred

SLOVO OD JEZERSKE ŠOLE

Na Jezerskem sem šolo obiskovala pet let. Tu sem spoznala prijazne sošolce in sošolke. Teh pet let je hitro minilo in že odhajamo v šolo Preddvor.
V 5. razredu nas je šest deklet in dva fanta. Zgodile so se nam dobre in slabe dogodivščine. Skupaj smo bili v šoli v naravi v Savudriji, bili smo v Italiji v Zgoniku, šli smo tudi v Bohinj plavat. Ogledali smo si Postojnsko jamo in Predjamski grad.
Všeč mi je, ker nas je v razredu malo. V Preddvoru nas bo veliko več. S sošolci dobro sodelujemo in si pomagamo. Upam, da bo tako tudi ostalo naprej. Nekaj novih sošolcev že poznam iz šole v naravi. Med karanteno smo se zopet videli prek Zooma. Ni mi všeč, ker se bo treba daleč voziti v šolo in bom morala zgodaj vstajati. Veselim pa se novih prigod, znanja, sošolcev in učiteljev.
Jezersko šolo bom pogrešala, saj sem bila tu že v vrtcu. Pogrešala pa bom tudi učiteljice in šolske prostore. Želim si, da bi se hitro privadila na novo okolje.
Nuša Osterman, 5. razred

Urban Žagar, 1. a: Gradimo bivališča. / Foto: Arhiv OŠ Jezersko

Po dvomesečni karanteni v vrtcu spet skupaj

URŠKA FURLAN

Sredi maja smo se po dvomesečni karanteni končno vrnili v vrtec. Priznati moram, da sem pričakovala več solzic ob poslavljanju od staršev, a so otroci očitno vrtec res pogrešali in se prav vsi vrnili navdušeni. Ne morem povedati, kako zelo me to veseli, saj je prav to kazalnik, da se otroci v vrtcu počutijo dobro, kar je še posebno pri mlajših tudi najpomembnejše.
Po vrnitvi v vrtec dneve preživljamo kar zunaj – ven se običajno odpravimo kar kmalu po zajtrku, s sabo imamo malico in do kosila se igramo v gozdu, na travnikih in hodimo na dolge sprehode. Prav neverjetno je, koliko so sposobni otroci prehoditi, kadar hodijo v skupini. To so staršem dokazali tudi na zaključnem srečanju, na katerem smo se skupaj podali do jezera.
Na travniku in v gozdu je tako zanimivo, da nimamo dovolj časa – ko poveva, da je čas za odhod, saj nas čaka kosilo, vedno slišiva kar nekaj glasov, ki naju sprašujejo, zakaj že, ko je pa še toliko dela. Zadnje dni pa je še posebej lepo, saj imamo prav poseben sladki izziv – iščemo gozdne jagode, jih pojemo, vmes pa priredimo še polžje dirke. Počasi že vohamo poletje, malo že šepetamo o morju in komaj čakamo na vodne igre na igrišču vrtca. Vsem skupaj želimo lepo poletje, polno novih dogodivščin in prijetnih trenutkov v krogu družine in prijateljev.

Pri igri v naravi / Foto: arhiv Vrtca Jezersko

Praznovanje tretjega svetovnega dne čebel

DR. PETER KOZMUS, ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Dvajsetega decembra 2017 je generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) v New Yorku na pobudo Slovenije 20. maj razglasila za svetovni dan čebel (SDČ). S tem se je končal dolgotrajni postopek razglasitve, ki se je začel v letu 2014. Razglasitev je za Republiko Slovenijo pomenila pomembno diplomatsko zmago.

Prvo praznovanje svetovnega dne čebel smo organizirali v Žirovnici, kjer se je rodil Anton Janša, naš največji čebelar, rojen 20. maja 1734 in po katerem smo določili dan za praznovanje SDČ. Od razglasitve naprej se za praznovanje SDČ odločajo številne institucije, organizacije in različna združenja po celem svetu. Glavne aktivnosti, povezane s praznovanjem svetovnega dne čebel, koordinira Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano ob sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije, ki sta v ta namen tudi vzpostavila delovanje spletne strani www.worldbeeday.org, na kateri so prisotne koristne informacije, povezane s praznovanjem. Na mednarodnem področju praznovanje SDČ spodbuja Organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO) s sedežem v Rimu, ob sodelovanju z mednarodno čebelarsko organizacijo Apimondia.

V letošnjem letu naše aktivnosti močno kroji širjenje koronavirusa, zato v zvezi s praznovanjem SDČ ne bodo organizirani dogodki kot v preteklih dveh letih, bo pa več aktivnosti potekalo s pomočjo medijev, spletnih javljanj in različnih objav na družbenih medijih, da so informacije čim bolj dosegljive širši javnosti.

Glavni namen SDČ ni praznovanje, ampak predvsem ozaveščanje širše javnosti:

- da so čebele in drugi opraševalci izredno pomembni;
- da so čebele v zadnjem obdobju na veliko področjih ogrožene;
- kaj moramo kot skupnost in posamezniki narediti v prihodnosti, da bomo čebele ohranili.

Nabor aktivnosti za boljše preživetje čebel: sajenje avtohtonih medovitih rastlin (seznam rastlin je dosegljiv na spletni strani ČZS); v okrasne namene (na balkonih in drugih zunanjih prostorih) sejemo, sadimo medovite rastline; ohranjamo travnike z večjo pestrostjo rastlin; setev travnikov z medonosnimi rastlinami; košnja cvetočih rastlin po cvetenju; nakup medu in ostalih čebeljih pridelkov pri najbližjih čebelarjih; moralna podpora čebelarjem; odstop primerne kmetijske lokacije za začasno ali trajno namestitev čebel; zmanjšana uporaba čebelam škodljivih pesticidov; mulčenje cvetočih rastlin v sadovnjakih in vinogradih pred škropljenjem s pesticidi. Nabor ni dokončen, vseeno pa lahko vsakdo najde ideje, kaj lahko naredi dobrega za čebele in druge opraševalce. Ob tem pa moramo še vedeti, da s tem, ko pomagamo čebelam, pomagamo tudi drugim organizmom in ne nazadnje tudi ljudem. Čebele namreč za dober razvoj in življenje potrebujejo skoraj enake življenjske pogoje kot ljudje. Čist zrak, vodo in zdravo okolje brez onesnaženosti. Takšno okolje pa je tudi bolj zdravo za življenje ljudi. Zato varujmo okolje in tudi sami bomo živeli v bolj zdravem okolju!

Lepi čeveljc pod domačo lesko

FRANCE EKAR

Na veliko začudenje je na vrtu lovca, lovskega čuvaja in planinca Janeza Močnika pod lesko zraslo zaščiteno planinsko cvetje lepi čeveljc, imenovano tudi Marijini šolnčki ali ljudski cepci (latinsko *Cypripedium calceolus* iz družin kukavičevk – *Orechidaceae*). Janez je našel to rastlino odtrgano v jarku v gozdu in jo doma posadil. Korenini sta se prijeli in začeli razmnoževati. To planinsko cvetje je zaščiteno, je pa vse bolj redko. Rastišča tega izjemno lepega rastlinja se najdejo pri nas v alpskem prostoru, na Gorjancih, Bohorju ... Na Jezerskem pa so še vedno dokaj bogata naravna rastišča v gorskih predelih Ravenske Kočne pod obronki melišča in v temnejših vlažnih gozdnih površinah. Da se je čeveljc na Jezerskem ohranil in se celo aktivno razmnožuje, je razlog dobra osnova za rast in razmnoževanje teh alpskih orhidej, to je primerna zemlja, ki jo bogatijo hudourniški nanosi z gorskih planot in vrhov.

Janezov lepi čeveljc / Foto: France Ekar

KORDEŽ D.O.O., VISOKO 124, VISOKO

Kakovost volne jezersko-solčavske ovce

Volna je tekstilno vlakno, ki v zadnjem času spet pridobiva veljavo. V Sloveniji letno nastrižemo okoli sto šestdeset ton volne, od katere se približno polovica predela v volnene izdelke. Jezersko-solčavska ovca velja v Sloveniji za pasmo z najkakovostnejšo volno.

DOC. DR. MOJCA SIMČIČ, DOMEN DRAŠLER, DUŠAN BIRTIČ, POLONCA ZAJC, VIŠ. PRED. DR. ANGELA CIVIDINI, BIOTEHNIŠKA FAKULTETA, ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Nekateri rejci, ki vso volno predelajo doma, subjektivno ocenjujejo kakovost volne na otip in po videzu. Za izdelovanje različnih izdelkov iz volne je debelina (premer) volnenega vlakna zelo pomembna lastnost, ki pa je subjektivno ne moremo natančno oceniti. Volna danes predstavlja le majhen delež dohodka na kmetiji v primerjavi z drugimi proizvodi ovčereje, pa vendar je kakovost volne kot surovine zelo pomembna pri izdelavi različnih izdelkov, hkrati pa pomeni tudi ohranjanje znanja in tradicije naših prednikov. Rejci so v preteklosti večkrat predlagali, da bi objektivno ocenili kakovost volne pri jezersko-solčavski ovci. Po tehtnem premisleku, kako pristopiti k študiji kakovosti volne, smo izdelali načrt vzorčenja volne in poiskali primeren laboratorij, ki bi analiziral vzorce. V tem članku vam predstavljamo rezultate za lastnosti, s katerimi določamo kakovost volne, ki so bile pri tej pasmi prvič objektivno določene v laboratoriju.

MATERIAL IN METODE

V poskus smo vključili 177 mladih ovnov jezersko-solčavske pasme, ki so zaključili lastno preizkušnjo (direktni test) za rastnost na testnih postajah v Logatcu (144 ovnov) in na Jezerskem (33 ovnov). Ovni so bili kot jagnjeta kupljeni iz 40 različnih izvornih tropov in so bili nato uhlevljeni na testno postajo, kjer so bili izenačeni pogoji reje, ki bi lahko tudi vplivali na kakovost volne. Ob koncu testa, pri povprečni starosti ovnov devet mesecev, ko se vse ovne ostriže po Bownovi metodi, smo stehtali maso runa od vsakega ovna posebej in vzeli vzorec volne za analizo. Vsi vzorci volne so bili vzeti iz leve strani živali, na sredini trupa, na predelu med 30. in 31. rezom po Bownovi metodi. Vzorce smo zapakirali v majhne plastične vrečke, jih označili ter v paketu po hitri pošti poslali v komercialni laboratorij AAFT (www.aaft.com.au) v Veliki Britaniji. Izbrani laboratorij ima vpeljano in certificirano metodo določanja kakovostnih parametrov za volno.

REZULTATI IN RAZPRAVA

Iz laboratorija smo prejeli rezultate v tabelarični in grafični obliki za več lastnosti, ki določajo kakovost volne, in sicer premer vlakna, faktor udobnosti (delež vlaken, tanjših od 30 mikronov), finost preje, dolžina vlakna in nakodranost vlakna. Najpomembnejša lastnost je premer vlakna, ki je tudi najbolj dedna lastnost, kar pomeni, da se uspešno prenaša s staršev na potomce.

V Preglednici 1 prikazujemo povprečne vrednosti za lastnosti, ki so bile določe-

Preglednica 1: Povprečne vrednosti za lastnosti volne mladih ovnov jezersko-solčavske pasme

Lastnost volne	Število vzorcev	Povprečje	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Masa runa (kg)	144	1,74	0,45	0,76	3,00
Premer vlaken (µm)	177	30,52	2,83	24,40	43,70
Faktor udobnosti (%) (delež vlaken, tanjših od 30 µm)	177	54,43	16,36	7,70	88,00
Finost preje (µm)	177	29,91	2,86	23,90	42,50
Dolžina vlakna (mm)	177	79,83	21,01	30,00	130,00
Nakodranost vlakna (stopinje/mm)	177	47,29	8,40	31,10	78,50

Vzorci volne za analizo/ Foto: Arhiv Biotehniške fakultete

SIMIČ & PARTNERJI
sconto d.o.o.
Računovodske in knjigovodske storitve
Poslovno in davčno svetovanje
Mlakarjeva ulica 76, 4208 Šenčur
Tel.: 04/279 10 00, faks: 04/279 10 30, www.sconto.si

ne v laboratoriju, in maso runa, ki smo jo tehtali ob striženju. Od devet mesecev starih ovnov smo v povprečju pridobili 1,74 ± 0,45 kg runa. Razlika med najmanjšo (0,76 kg) in največjo (3,00 kg) količino runa po ovnu je bila velika, kar potrjuje tudi standardni odklon (± 0,45 kg). Lastnost, ki nas je najbolj zanimala, je bil premer volnenih vlaken. Pri ovnih jezersko-solčavske ovce so bila volnena vlakna v povprečju debela 30,52 ± 2,83 µm. Za lažjo predstavo debeline je 1 milimeter enak 1000 µm (mikrometrom) ali mikronom. Variabilnost med najbolj finimi (24,40 µm) in zelo grobimi vlakni (43,70 µm) je bila velika. Finost preje pomeni premer volnenega vlakna po pranju in mikanju in je zelo podobna vrednost kot za premer volnenega vlakna. Faktor udobnosti volne je določen kot delež vlaken v runu, ki so tanjša od 30 µm; takšna vlakna na človeški koži ne povzročajo nelagodja, kot je npr. občutek pikanja. Ugotovili smo, da je v povprečju v volni jezersko-solčavskih ovnov malo več kot polovica (54,53 ± 16,36 %) vlaken tanjših od 30 µm. V laboratoriju so izmerili tudi dolžino vlakna, ki predstavlja zmogljivost rasti vlakna v prvih devetih mesecih. V povprečju so bila volnena vlakna pri jezersko-solčavskih ovnih dolga 79,83 ± 21,01 mm, kar je malo manj kot 8 centimetrov. Nakodranost vlakna pa je bila določena kot 47,29 ±8,40 stopinje/mm.

Na podlagi premera volnenega vlakna smo volno (runo) posameznega ovna razvrstili v kakovostne razrede. Poznamo šest kakovostnih razredov (ultra fina, super fina, fina, srednja, groba in zelo groba volna), kakor je prikazano na lestvici v Preglednici 2.

Preglednica 2: Kakovostni razredi volne

Barvna oznaka	Kakovostni razred volne	Premer vlakna (µm)
Rumena	Ultra fina	< 18,01
Modra	Super fina	18,01–20,00
Rožnata	Fina	20,01–23,00
Rdeča	Srednja	23,01–26,00
Zelena	Groba	26,01–30,00
Vijolična	Zelo groba	> 30,00

Vzorci volne ovnov jezersko-solčavske pasme so bili razvrščeni v tri kakovostne razrede, in sicer 5,6 % ovnov je imelo srednjo kakovost volne, 37,9 % ovnov je imelo grobo volno in 56,5 % ovnov zelo grobo volno (Slika 3). Pri jezersko-solčavski pasmi ne moremo pričakovati runa v prvih treh kakovostih razredih (ultra fina, super fina in fina volna), ker so v te tri razrede praviloma razvrščene merino pasme in njihovi križanci. Merino pasme so znane po najkakovostnejši volni z najtanjšimi volnenimi vlakni. Na žalost je bila pri jezersko-solčavski pasmi več kot polovica ovnov (100) razvrščenih v razred z zelo grobo volno, ker so najbrž izhajali iz tropov, v katerih v preteklosti niso dajali poudarka na finosti volne, ker je niso potrebovali za izdelavo volnenih izdelkov. Razveseljivo pa je dejstvo, da smo izmed 177 ovnov našli 10 ovnov s srednjo kakovostjo volne in tako potrdili, da se v populaciji jezersko-solčavske pasme še vedno najde živali z bolj kakovostno, manj grobo

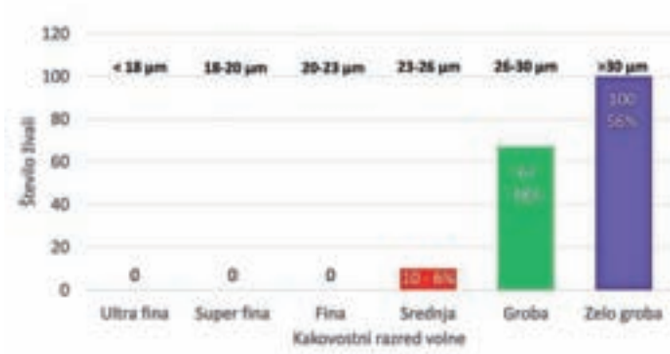

Število in delež ovnov, razvrščenih v posamezen kakovostni razred

volno. Srednja kakovost volne predstavlja pri jezersko-solčavski ovci najboljši kakovostni razred, v katerega spadajo ovni s premerom volnenega vlakna od 23–26 µm.

SKLEPI

Ugotovili smo, da so lastnosti, ki določajo kakovost volne, pri jezersko-solčavski ovci zelo variabilne. Na takšne lastnosti lahko vplivamo s selekcijo in dosežemo genetski napredek v relativno kratkem času. Rejci so se na podlagi tega odločili, da bi s spremljanjem lastnosti volne nadaljevali v okviru nalog rejskega programa za jezersko-solčavsko pasmo, zato so sprejeli sklep, da se lastnost premer volnenega vlakna doda kot rejski cilj v rejski program. Podatek o debelini volnenega vlakna je tudi že izpisan na novem Zootehniškem spričevalu pri ovnih, ki so zaključili direktni test na testnih postajah Logatec in Jezersko.

Jeseni dvojno slavje

V občini Jezersko bo jeseni dvojno praznovanje: 11. septembra bo slovesnost ob občinskem prazniku, ko naj bi v Korotanu odprli medgeneracijski center, 26. septembra pa bodo proslavili 120-letnico Češke koče, ko bodo tudi predvajali dokumentarni film.

www.pogrebnik.si

Plat zvona za divjega petelina

Ob spomladanskem popisu rastišč divjega petelina na območju lovišča LD Jezersko

FRANCE EKAR, FOTO: MATEJ PODREKAR

V LD Jezersko so se maja letos vključili v širši projekt Zavoda RS za varstvo narave ugotavljanja še obstoječih ostankov populacij oziroma pri t. i. popisu rastišč divjega petelina.
Divji (veliki) petelin (*Tetrao urogallus*), je kot domorodna ptica od nekdaj živel v slovenskih mešanih gozdovih alpskega in sredogorskega sveta, na gozdnih planotah Notranjske, na Snežniku, na Ribniškem, v Zasavju in drugje, kjer je poleg brstov in iglic drevja v podrasti našel tudi dovolj hrane, predvsem borovničevja in jagodičja, mladiči – kebčki pa po izvalitvi tudi dovolj živalske hrane, še posebej jajčec gozdnih mravelj. Ta žal vedno redkejši gozdni ptič, je živel tudi na alpsko-karavanškem območju Jezerskega, kjer v gozdovih višinskih leg uspevajo smreke, jelke, rdeči bor, bukev in drugi listavci.
Velikega petelina smo jezerski lovci in tudi drugod lovili vse do leta 1984, potem so lov nanj zaradi redkosti ukinili. Leta 1993 je velikega divjega petelina z uredbo o redkih in ogroženih prostoživečih živalskih vrstah popolnoma zavarovala tudi Republika Slovenija. S tem je bila ta gozdna kura v Sloveniji tudi za vedno uradno izločena s seznama lovnih prostoživečih vrst (divjadi). Danes ocenjujejo, da v Sloveniji gnezdi le še od tristo do šeststo kur divjega petelina, dejanski letni prirastek pa je tudi izjemno skromen.

Divji petelin

OGROŽENI DIVJI PETELIN

V današnjem času divjega petelina v največji meri ogrožajo (tako kot tudi drugo živalstvo) množičnost obiskovanja gozdov, hoja po brezpotjih, gorski kolesarji in motokrosisti zunaj temu namenjenih prog, njegovemu mirnemu življenjskemu slogu tudi niso časovno in ustrezno prilagojene sečnje gozda. V njegovem osnovnem življenjske habitatu urejamo smučišča in mu kalimo zimski mir, ki je povezan s tem športom. Vznemirjajo ga neozaveščeni pohodniki, obiskovalci gozda, planin, hoja po brezpotjih, nabiranje gozdnih plodov itd. Vse te dejavnosti so vedno bolj množične in agresivne, neprijazne do narave in gozdno-hribovskega okolja, kjer živi ta občutljiva vrsta ptice. Vse več je tudi naravnih plenilcev odraslih ptic (planinski orel, krokar, lisica, kuni, tudi divji prašiči ...). Kot izrazito na hladne podnebne razmere prilagojena ptica je še dodatno prizadeta zaradi podnebnih sprememb in s tem povezano spremembo gozdnega rastja.
V projektu ugotavljanja rastišč velikega petelina so se od članov LD Jezersko vključili: Franc Košir, gospodar LD (kot vodja in usklajevalec dela pri našem delu projekta), Igor Nahtigal (za predel Bukovec in Predoslje – Vernikova planina), Simon Šemrov (Peščeni rob, Brsna lesa – Pečovnik, Komatevra, Markunova bajta, predel Koroške Babe), Dušan Šemrov (Peščeni rob, Veliki vrh – Kurja peč, Černičev rob, Komatevra), Marjan Tepina (Malinšek, Goli vrh, Borovnikov štant, Ravenska Kočna), Janez Močnik (Rjavca, Štularjeva planina, Visoki vrh, Veliki vrh, predel Makekove Kočne). K nalogi so za to zadolženi lovci povabili tudi druge, predvsem mlajše člane LD, ki so se jim pridružili in se na neposreden način seznanili z življenjem in značilnostmi velikega petelina in drugih gozdnih kur, ki jih nikoli niso in ne bodo lovili v naših loviščih.

OPAZOVANJE RASTIŠČ DIVJEGA PETELINA

V obdobju štetja in iskanja znakov prisotnosti in njihovih rastišč smo na treh predelih našega območja Komatevre ugotovili in videli osem divjih petelinov in tri kure. Izven območja Komatevre, na območju Velikega vrha, ki sodi v območje Makekove Kočne, pa smo opazili še ena kuro velikega divjega petelina. In to je bilo vse ... V tem projektu smo raziskovali in iskali na 15 mestih, lokacijah nekdaj zanesljivo aktivnih rastišč velikega petelina, ki so nam, starejšim lovcem, ostala v že oddaljenih spominih. Žal nam na območjih Ravenske in Makekove Kočne ni uspelo odkriti nobenega aktivnega rastišča več. Na težavnost iskanja petelinjih rastišč je tudi vplivalo, da v tem času ni bilo več snežne podlage, na kateri se lažje ugotavlja prisotnost te živalske vrste.

Ob terenskem delu smo ugotavljali, da se je od leta 1993, ko so bile v Sloveniji vse gozdne ali koconoge kure (*Tetraonidae*), tj. divji (veliki) petelin in ruševec (mali petelin), gozdni jereb in belka, odstranjene s seznama lovne divjadi, pri lovcih tudi pošteno opustili zanimanje, skrb in spremljanje stanja teh ptic. Zato se sme zastaviti vprašanje, kdo pravzaprav danes vsak dan na terenu skrbi za varovanje, zaščito rastišč in nadzor ravnanj v habitatu te vrste, še posebno v zdajšnji situaciji kot tudi v izrednih razmerah po žledolomu in intervencijskem poseku smrek zaradi podlubnikov. Povsem enako se dogaja tudi z redkim in zavarovanim rastlinstvom, ki je po naših opažanjih povsem enako prepuščeno samo sebi. Dokler sta bila veliki in mali "škarjevec" (kot jima pravimo gorenjski lovci) lovna, smo lovci vsa leta dosledno, z zanimanjem in odgovornostjo, ugotavljali stanje številčnosti, opozarjali na nevarnosti in ogroženost petelinov. Ne smemo pozabiti, da do tedaj, ko lov na petelina pri nas ni bil več dovoljen, za kar smo se odločili sami, smo lovci z največjo skrbnostjo opazovali rastišča in na osnovi dejanskega stanja, opažanj in zasliševanj pojočih petelinov določali zmeren odstrel petelinov. Če razmere na nekaterih rastiščih niso bile zadovoljive, ni bilo odstrela (odvzema), dokler ni bilo spet ugotovljeno ugodno stanje.

"DVODOMNI" DIVJI PETELIN

Pri naših majskih opazovanjih stanja in številčnosti rastišč in petelinov smo za naše lovišče ugotovili, da je samo na enem mestu stanje še takšno, kot je bilo nekdaj, ko smo lahko opazovali in "zasliševali" po pet pojočih petelinov in dve "vidni" kuri. A tudi na tem rastišču je bilo zemljišče zelo razrito od divjih prašičev, nekaj pa od gozdarjev. Tudi ne moremo mimo dejstva, da je največ rastišč velikega petelina v t. i. mejnih območjih državne meje z Avstrijo, kjer zaradi miru pa tudi naravovarstvene urejenosti išče ta perjad zatočišča čez mejo. Ob tem moramo upoštevati tudi t. i. "dvodomnost" velikega petelina in dejstvo, da se v Avstriji tudi na Koroškem še vedno izvaja normalni strokovni lov na malega in velikega petelina.

Sprememba podnebnih razmer povzroča, da se gozdna meja in drugo gozdno rastlinje dvigujeta, da se gorske "frate" nezadržno zaraščajo z grmovjem in posameznim drevjem, da povsod izginjajo borovničevje, jagodičje in brusnice, ki so pomembna hrana gozdnih in gorskih prostoživečih živali. Obenem se s temi naravnimi spremembami sem, v višine, selijo tudi divji prašiči in razni plenilci (niso več redki obiski volka in šakala), vsi pa se radi podajo tudi v skalovit svet, domovanja gamsov in ruševcev. V opisanih razmerah je divji petelin le še dodatno in vedno bolj ogrožen. Lovci se dobro zavedamo, da so za divje prašiče jajca in komaj izvaljeni kebčki divjega petelina v plitvi jamici gozdnih tal prava poslastica in popestritev jedilnika. S popolno sečnjo izginjajo tudi stara drevesa, zatočišča ptic, žuželk in gnezdilna mesta ptic duplaric. A ne samo zaradi žleda in snegolomov in vetrolomov, velike vrzeli v gozdovih nastajajo tudi zaradi nebrzdanega in agresivnega komercialnega poseka nekaterih lastnikov in upravljavcev gozda.

Skratka, tudi po naših opažanjih in letošnji akciji iskanja ptic in njihovih ratišč smemo sklepati, da velikega divjega petelina iz dneva v dan ogrožajo podnebne spremembe z zviševanjem temperature in večji nemir v gozdu. Zato smo vse bližje že tolikokrat zapisanim citatom, da za divjega petelina bije plat zvona ali zvoni rdeči alarm. Morda je še čas, da bomo tej vsak dan bolj ogroženi in preganjani ptici vsaj še za nekaj časa podaljšali obstoj v naših gozdovih.

Zemljevid opazovanja divjega petelina; opažena nekdanja mesta videnih divjih petelinov (aprila in maja 2020)

Alojzij Uran (1944–2020)

Na velikonočno soboto je v 76. letu starosti umrl nekdanji ljubljanski nadškof Alojzij Uran.

Bil je še posebej razpoznaven po ljudski prijaznosti, srčnosti, veselju, vedrini. Ne samo duhovnosti, zapisal se je tudi planinski gorski naravi pa tudi učenju mladih, kako z njo varno živeti in jo prijazno in spoštljivo podoživljati. Vse te darove narave in vrednote je imel vedno v sebi. Potrjeval se je tudi s pesmijo, petjem, pesnikovanjem. Lovce je dojemal kot osebnosti, ki skrbe za varovanje in ohranjanje življenja v naravi. Vrednote odgovornega in ozaveščenega lovstva je poznal in cenil kot sestavni del družbe, ki temelji na prizadevanjih za ohranjanje kulturne in naravne dediščine.

Ko je Lovska družina Jezersko zgradila in odprla svoj lovski dom, smo se tudi odločili, da ga po starem lovskem običaju blagoslovimo, prav tako kip sv. Huberta v njem. Ko smo se po naključju v gorah srečali z gospodom Alojzijem Uranom, takratnim ljubljanskim nadškofom, smo se opogumili in ga zaprosili, ali bi ga smeli povabiti na Jezersko k blagoslovu novega lovskega doma. Z navdušenjem je sprejel povabilo in avgusta 2006 prišel na Jezersko. V družbi z lovci, jezerskim župnikom, županom in starešino lovske družine je slovesno opravil blagoslov lovskega doma pod Turni. Alojzija Urana pa so izjemno navdušili domači jezerski pevci, ki so ob tej priložnosti sodelovali v programu, in sicer kvartet bratov Smrtnik (Janez, Jože, Damjan, Tomaž), ki so pevci z odličnimi ubranimi glasovi, poleg tega pa tudi lovci, člani Lovske družine Jezersko. In nadškof je z velikim veseljem zapel skupaj z domačini nekaj slovenskih pesmi.

Nadškofa Urana se bomo spominjali kot človeka izjemnih duhovnih vrednot, spoštovanega doma in v svetu, kot slovensko ljudsko domoljubno osebnost, ki je bila vedno z veseljem in iskrenostjo sprejeta, s komer koli in kjer koli.

France Ekar

Nadškof Uran med jezerskimi lovci ob blagoslovitvi lovskega doma
Foto: arhiv LD Jezersko

Uredili usedalnik pred jezerom

Na Jezerskem so pred kratkim očistili hudournik Skodovnek, ob izdatni podpori donatorja Ivana Zupanca pa izpraznili tudi povsem zasuti usedalnik nad Planšarskim jezerom. Pesek so uporabili za izravnave na vlakah in cestah, kjer potekajo tekaške proge, mulj in blato pa odložili na prihodnjem smučišču, da ga bodo lažje zatravili.

Uredili so usedalnik pred Planšarskim jezerom. / Foto: Tina Dokl

Dostop do Ravenske Kočne omejuje zapornica. / Foto: Tina Dokl

Zapornica v dolini Ravenske Kočne

Na koncu parkirišča v Ravenski Kočni, kjer je dotlej stal znak za prepoved nadaljevanja vožnje, so pred kratkim namestili zapornico. Razlog je bila kraja zmletega peska v občinski lasti na koncu doline. To je korak k postopni omejitvi dostopa v zgornji del doline. V prihodnje nameravajo urediti parkirišča nižje v dolini.

Anica in Tone Polc

MIJA MUROVEC

Starejši Jezerjani se ju dobro spomnite. Anica je domačinka, rojena leta 1932 kot ena od treh Miklavževih hčera. Njeno prvo delovno mesto je bilo na sosednji kmetiji – pri Jenku. Bila je za "ta mavo" deklo. Pomivala je posodo, ribala lesena tla, pomagala pri delu na njivah in molzla štiri krave. Poleti je pomagala žeti žito. Ob koncu žetve so imeli malo praznovanje, ki so mu rekli "poženka". Gospodinja je ocvrla krofe. Ob koncu košnje je bil pa "likof". Tudi takrat so morali biti krofi na mizi. Za svoje delo je dobila skromno plačilo. Ob nedeljah je šla lahko domov k Miklavžu. Njen oče Miklavž je bil žagar na Jenkovi, Kropivnikovi ali Roblekovi žagi, ko je bila voda, sicer je pa "golcvov". Od Kropivnika je kupil svet v Sibiriji in postavil hišo in hlev. Kasneje je Anica delala z Anico Žagar, poročeno Tonejec, v Krčevi trgovini. Od takrat sta zelo dobri prijateljici. Ko sva z Anico Tonejec obiskali Anico in Toneta v Domu Taber, sta obujali spomine, ki so še zelo živi, na tiste lepe davne čase. Mladi in vedno nasmejani prodajalki pri Krču sta bili všeč marsikateremu fantu. Če je bil kakšen le preveč vsiljiv ali jima pač ni bil po godu, sta hitro kakšno ušpičili: s "šmirom" sta namazali ročaj garc, s katerimi je prišel v nabavo, izpustili zrak iz zračnice kolesa ali pa sta roke posuli z moko in začeli vsiljivca objemati, da je ves bel od moke zbežal iz trgovine. Veliko zabavnih prigod sta se še spomnili, a te dobite za pokušino kdaj drugič.

Anica Parte se je poročila s Tonetom Polcem, ki je prišel na Jezersko kot meteorolog. Za pričo sta jima bila moj dedek Ivan Anko in moj kasnejši tast Marjan Murovec. Ivan je prišel s kolesljem po Anico, ki je dopoldne še delala, da jo je peljal na poroko. Tone Polc in Nace Markič sta bila hkrati meteorologa na Jezerskem, v letih 1952 do 1961. Nekaj časa je bil potem Tone meteorolog na Kredarici. Tja ga je šla Anica včasih obiskat. Potem sta bila pa v Novem mestu kot meteorološka opazovalca. Pri tem delu ni nedelj in praznikov. Opazovati in zapisovati sta morala vse – od temperature zraka, vlage, oblakov, zračnega tlaka, grmenja do začetka, viška in konca cvetenja določenih rastlin ...

Anica in Tone maja 2019 / Foto: Mija Murovec

Anica in Tone Polc sta od leta 2015 v Domu Taber pri Cerkljah. Imata svojo sobico, kjer lepo skrbijo za vse. Zdravje jima še kar služi, malo ga pa popravljata. Dokler sta skupaj, jima je kar lepo, pravita.

Upokojenci, pridružite se nam

MILAN MILOŠIČ

Po treh mesecih izolacije smo tudi v društvu upokojencev začeli aktivnosti. Maja smo imeli prvo sejo, kjer smo se dogovorili o dejavnostih. Ker je druženje pomemben vidik življenja, vas vabim, da se nam pridružite vsako sredo ob 8. uri pred Korotanom. Z veliko dobre volje se bomo podali na razne sprehode po naši lepi dolini. Prvi pohod je že bil v sredo, 17. junija. Po kratki telovadbi smo se odpravili do jezera, kjer so nas pogostili, in ob tej priložnosti se še enkrat zahvaljujemo Alešu in Renati. V prihodnje pa si želim še večje udeležbe, zato vabljeni vsi. Želimo si, da bi se čim prej sprostile vse omejitve zaradi covida-19. Tako bomo lahko septembra organizirali izlet. Letos se bomo podali na pot po Štajerski ali Prekmurju. Ko bodo znane vse podrobnosti, vas bomo obvestili. V društvo si želimo pridobiti nove člane, zato vabim vse zainteresirane, da nam pišete na elektronski naslov du.jezersko@gmail.com ali pokličete predsednika Milana Miloši na tel. št. 031 823 117. Želimo si, da bi člani aktivno sodelovali pri delovanju društva, zato prosimo, da nam na zgoraj omenjeni naslov posredujete mnenja, izzive in predloge, saj bomo le tako lahko dosegali uspehe in zadovoljstvo. Z dobro voljo in zdravjem nam bo uspelo.

Na prvem pohodu / Foto: arhiv DU Jezersko

Potoček Kropivnikov graben

MIJA MUROVEC

V prejšnji številki glasila Pr' Jezer ste lahko prebrali, katere struge hudournikov so morali urediti, ker so v neurju leta 2018 naredili veliko škode bližnjim prebivalcem. Med njimi je tudi Kropivnikov graben.

Do sedaj je tudi bil to majhen potoček, ki je tekel med jeseni, leskami in robidovjem. Komaj za dobro "šeflo" vode je teklo po njem. Potem je pa prišlo tisto neurje 30. oktobra 2018 in ta potoček je kot mogočen hudournik udaril naravnost skozi Kropivnikovo hišo in material nanosil na Kropivnikove in Jenkove travnike pa tudi okoli najine hiške. Res grozno je bilo tisto noč.

Zato so na podlagi zahteve Direkcije Republike Slovenije za vode naredili načrte, da potoček regulirajo. Na sv. Tri kralje, v ponedeljek, 6. januarja 2020, so pripeljali k "moji hiški" stroje in začeli urejanje struge. Točno štiri mesece so se ukvarjali z njim. Iz potočka je sedaj res nastal Kropivnikov graben, saj ima 15 pregrad in dva jezova! Vsak dan so tovornjaki vozili ogromne skale in beton. To so delavci z "motorno šajtrgo" zvozili na mesto, kjer so delali. Nadzornik dela je rekel, da bo šel kmalu v pokoj, pa tako zahtevnega delovišča do sedaj še ni imel. Res so se potrudili ti delavci, da so v čim krajšem času uredili strugo. Pri tem jim je šlo zelo na roko vreme, saj ni bilo pretirano mraz, deževalo že dolgo ni in vode je bilo v potočku čisto malo. Za dva tedna so ostali doma zaradi karantene, pa zdravi delali naprej. Kadar sem le utegnila, sem jim za popoldansko malico spekla kakšno pecivo, čaj jih je pa vedno čakal na mizi pred hiško. Dobro smo se razumeli in hvaležni smo jim, da smo sedaj varni v primeru hude ure.

Pri sanaciji Kropivnikovega grabna / Foto: Mija Murovec

Krtina, partizanska bolnica na Jezerskem

ANICA JAKOPIČ, ZZB ZA VREDNOTE NOB

Partizanska bolnica Krtina, ki je bila v času druge svetovne vojne namenjena zdravljenju ranjenih in bolnih partizanov drugega bataljona Zahodnokoroškega odreda, je bila dobro skrita v strmi soteski in v zavetju mogočnih dreves v Komatevri. V času vojnih viher druge svetovne vojne je bila izpostavljena velikim nevarnostim – bila je požgana, izpostavljena slabim vremenskim razmeram (mraz, deževje, težak dostop) in je odigrala humano vlogo pri reševanju življenj partizanskih borcev. Veseli nas, da je ena izmed najlepše ohranjenih partizanskih bolnic na Gorenjskem.

Zato člani ZZB za vrednote NOB Slovenije Jezersko lepo skrbimo za bolnico Krtino in ohranjamo ta spomenik NOB kot opomin in spomin na težke čase druge svetovne vojne. Vsako leto v pomladnih mesecih člani poskrbimo za sanacijo škode, ki jo je povzročila zima na objektu in na dostopu do njega. Letos so naši člani izvedli dve delovni akciji: obnovili so pot in stopnice ter opravili potrebna popravila na objektu. Akciji sta se izvajali 6. in 19. junija. Na njih je sodelovalo 11 članov naše organizacije. Posebno nas veseli, da v teh akcijah sodeluje tudi lepo število mladih.

Pri partizanski bolnici Krtina / Foto: arhiv ZB Jezersko

Kegljanje na ledu in asfaltu

ALEŠ PETEK

Marsikdo od vas nas je verjetno opazil, ko se srečujemo na drsališču pozimi in na športnem igrišču v poletnih mesecih, kjer mečemo keglje. Razdelimo se v dve ekipi in nato keglje mečemo izmenično do ploščka in tisti, ki je bližji, osvoji točko. Osnovna pravila so zelo podobna kot pri balinanju.
Decembra 2016 smo na Jezerskem dobili prve keglje in se tako začeli ukvarjati s športom, ki je v svetu znan že vrsto let, od predlanskega leta pa je tudi olimpijski šport. Sprva smo vadili in se merili med seboj, nato pa smo se kmalu začeli udeleževati različnih turnirjev. Pri tem športu poznamo tri kategorije. Ekipno, kjer so v ekipi štirje člani, posamezno, kjer kegljač cilja v tarčo in zbija keglje ter s tem dobi točke. Tretja kategorija pa je met v daljavo, kjer je na državnem prvenstvu 2017/18 Sašo Smodiš osvojil drugo mesto. Februarja letos je v turnirju na Jezerskem v metu na daljavo Gašper Tičar zmagal. Jezerjani se že tretje leto udeležujemo državnega prvenstva in vsako leto smo boljši. Na zadnjem tovrstnem tekmovanju je Žiga Petek med mladinci dosegel tretje mesto in se s tem kvalificiral na mladinsko svetovno prvenstvo, ki je bilo marca v Nemčiji.
Vsako leto smo tudi na Jezerskem pripravili jesenski in zimski turnir v kegljanju, kjer so poleg Jezerjanov nastopile ekipe z Bleda, Jesenic, iz Rateč ter Železne Kaple in Beljaka.
V juniju je potekala poletna liga v kegljanju na asfaltu in v šestih tekmah je Jezersko osvojilo tretje mesto. Nastopali so: Niko Plaznik, Robert Ogrizek, Jože Lojan, Zaim Durić, Helena Plaznik, Marinka Perič, Simon Tičar, Aleš Petek, Boštjan Tepina, Tilen Tičar, Borut Resman in Žiga Petek.
Naša srečanja so vsako sredo in nedeljo na športnem igrišču ob 19. uri. Veseli bomo, če se nam še kdo pridruži.

Jezerski kegljači na ledu in asfaltu / Foto: Arhiv ŠD Jezersko

Zbiramo denar za gasilsko vozilo

DARINKA MILOŠIČ

Sredi marca nas je doletela situacija, ki je ni pričakoval prav nihče. Obstale so vse aktivnosti. Pa vendar smo imeli kar nekaj intervencij, saj pomagati je naše poslanstvo. Tako smo pogasili dimniški požar in požar v naravi ter pomagali ponesrečencu pri delovni nesreči in ponesrečenemu kolesarju. Večkrat smo vas seznanili z našo namero o nakupu novega vozila GV-1. S strani GZS in Občine Jezersko smo pridobili vsa soglasja za nakup vozila GV-1. Dobili in plačali smo že podvozje in ga dostavili podjetju Rosenbauer, kjer ga bodo opremili za uporabo v gasilske namene ter tehnično in drugo reševanje. Lani smo se pri vas že oglasili s prošnjo po finančni pomoči, za kar se vam najlepše zahvaljujemo. Priporočili pa smo se tudi za letos. Tako vas bomo obiskali v obdobju od 1. julija pa do srede avgusta in se priporočili še za drugi del prispevka. Brez vas, drage občanke in občani, si ne predstavljamo delovanja našega društva. Zahteve delovanja društev od države so vedno bolj zaostrene, vedno večje odgovornosti nalagajo, ko je treba odpreti mošnjiček, tam pa so težave. Zato smo resnično veseli vsakega prispevka, ki nam ga namenite. Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Vozilo GV-1 v "delovni verziji"/ Foto: arhiv PGD Jezersko

AVTO SVIT

AVTO SVIT, Janez Uranič s.p.,
Pšata 4, 4207 Cerklje na Gorenjskem

NUDIMO VAM:

- bitumensko zaščito podvozja
- veliko izbiro pnevmatik
- aluminijasta in jeklena platišča
- nadomestne rezervne pnevmatike
- nadomestne dele za vse značke vozil
- možnost dostave naročenega materiala na dom

Pokličite **040 757 640** ali pošljite povpraševanje na **avtosvit01@gmail.com**

Obljuba dela dolg

NACI IN MARJETA MURN

In dolg je treba slej ko prej poravnati. Murnovo je bil moj dom v mladosti, dokler se nismo z družino leta 1971 preselili v dolino v Hudinovo hišo na Spodnjem Jezerskem. Veliko otroških spominov me veže na Murnovo, od tam sem hodil v osnovno šolo, opazoval sem vojake graničarje, pomagal pri obdelavi njiv itd. Posebno pozimi je bila dolga pot do šole ali trgovine in kasneje v službo. Nikoli pa se nisem sprijaznil, da bi se od Murnovega za vselej poslovil. In obljubil sem, da bom v zahvalo za izpolnjeno željo postavil znamenje v čast Devici Mariji kot znamenje hvaležnosti, da se mi je izpolnila želja vrniti se na Murnovo. Vse mogoče se je v teh letih dogajalo s posestvom, bilo je že precej zapuščeno, razdeljeno med več lastnikov. Zdaj, ko sva si z ženo Marjeto uredila tudi vse potrebno za bivanje, je moj cilj dosežen, vrnil sem se. Delo v hiši in okoli nje se še kar kaže, posebej Marjeta ga mnogo vidi po bregovih v okolici.

Vrnitev na Murnovo sem želel obeležiti tudi z blagoslovitvijo Marijinega znamenja, kar je uspelo po dogovoru z župnikoma g. Brankom Zadnikom in g. Slavkom iz Trebnjega, ki sta opravila obred. Ni običajen tak dogodek, da bi blagoslov potekal tako slovesno, vključno s cerkvenimi pevci. Da pa je bilo vzdušje res praznično, ste poskrbeli obiskovalci, ki ste prišli kljub dvomljivemu vremenu. Vsem bi se rad zahvalil, predvsem pa tistim prijateljem, ki ste pomagali pri pripravah in izvedbi moje zamisli oziroma obljube, za pomoč pri postrežbi in za darove.

Znamenje hvaležnosti ob vrnitvi na Murnovo / Foto: Naci Murn

Vsi, ki občasno ali redno prihajate pod Virnikov Grintovec ali v bližnjo okolico, ste vabljeni, da se oglasite pri naju na klepet ali na kavo ali pa samo na kratek počitek med potjo.

RENAULT
Passion for life

Renault ZDAJ

Do
6.000 €
popusta
za vozila iz zaloge*

0% obrestna mera**

Odlog plačevanja do **4 mesece***

*Pri pooblaščenem prodajalcu Renault preverite vozila iz zaloge in z Renault financiranjem izkoristite do 6.000 € popusta. Popusti se razlikujejo glede na model. Posamezni koncesionar lahko odobri tudi dodaten popust. **Velja ob nakupu preko Renault Financiranja. Stranka je do promocijske obrestne mere upravičena v primeru minimalne financirane vrednosti 3.900 € in trajanjem od 12 do 48 mesecev. Maksimalna financirana vrednost je omejena glede na model vozila. ***Odlog pričetka plačevanja mesečnih obrokov do 120 dni je omogočen v primeru nakupa avtomobila prek Renault financiranja z minimalnim 20% pologom in v primeru ustrezne bonitete stranke. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na renault.si. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

Poraba pri mešanem ciklu 4,1–7,3 l/100 km. Emisije CO_2 109–158 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6Dt. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP. Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov.

Renault priporoča Castrol

renault.si

Vaš trgovec v Cerkljah na Gorenjskem
PREŠA CERKLJE, Slovenska cesta 51, 4207 Cerklje na Gorenjskem
T.: 04/281 57 00, www.rpresa.si